

PROCEDURI CIVILE SI ADMINISTRATIVE

CAI ORDINARE SI

CAI EXTRAORDINARE DE ATAC

Studenta: IVANCEA LAURA – NICOLETA
Facultatea de Drept Simion Barnutiu
Specializarea: Administratie Publica
Anul III , Sem. II
Invatamant la Distanta

Caile ordinare de atac

Introducere

In faza judecatii dupa dezbaterile judiciare in urma eliberarii sentintei sau a hotararii judecatoresti apare o posibilitate de atac in instanta mai ierarhic superioara a hotararilor emise de instanta de judecata care examineaza la moment cazul penal. Aceasta posibilitate sigur ca nu este oferita impotriva tuturor sentintelor judecatoresti.

Aceasta cale de atac a hotararii se numeste cale ordinara de atac. La moment exista ca si cai ordinare de atac Apelul, si Recursul.

Mai deosebim si cai extraordinare de atac cum ar fi Contestatia in anulare, Revizuirea a procesului penal si Recursul in anulare si demersul in interesul legii.

Acestea din urma se deosebesc de caile ordinare de atac.

Apelul

Apelul este o cale ordinara de atac. In apel pot fi atacate hotararile judecatoresti cu exceptia acestora conform legii procesual penale:

1. Sentintelor pronuntate de judecatorii privind infractiunile pentru savarsirea carora legea prevede pedeapsa nonprivativa de libertate;
2. Sentintelor pronuntate de judecatoria militara privind infractiunile pentru savarsirea carora legea prevede pedeapsa nonprivativa de libertate;
3. Sentintelor pronuntate de Curtea de Apel;
4. Sentintelor pronuntate de Curtea Suprema de Justitie;
5. Altor sentinte pentru care legea nu prevede aceasta cale de atac.

Incheierile date in prima instanta pot fi atacate cu apel numai odata cu sentinta.

Apelul declarat impotriva sentintei se socrate facut si impotriva incheierilor, chiar daca acestea au fost date dupa pronuntarea sentintei.

Persoanele care pot declara apel

Pot declara apel:

1. procurorul, in ce priveste latura penala si latura civila;
2. inculpatul, in ce priveste latura penala si latura civila. Sentintele de achitare sau de incetare a procesului penal pot fi atacate si in ce priveste temeiurile achitarii sau incetarii procesului penal;
3. partea vatamata, in ce priveste latura penala;
4. partea civila si partea civilmente responsabila, in ce priveste latura civila;
5. martorul, expertul, interpretul si aparatorul, cu privire la cheltuielile judiciare cuvenite acestora;
6. orice persoana ale carei interese legitime au fost vatamate printr-o masura sau printr-un act al instantei.

Apelul poate fi declarat pentru persoanele prevazute de punctele 2) - 4) de catre aparator sau reprezentantul lui legal.

Termenul de declarare a apelului este de 10 zile. Adica apelul poate fi declarat in decurs de 10 zile de la pronuntarea hotararii de catre instanta de judecata. Sau dupa ce a fost facuta incheierea. Deci numai dupa ce cauza in instanta a fost solutionata.

Apelul peste termen.

Participantul la proces care a lipsit atat la judecata, cit si la pronuntarea sentintei, poate declara apel si peste termen, dar nu mai tarziu decat 10 zile de la data inceperii executarii pedepsei sau a despagubirilor materiale.

Apelul declarat peste termen nu suspenda executarea sentintei. Instanta de apel poate suspenda executarea sentintei atacate.

Apelul se declara prin cerere scrisa, cererea de apel trebuie sa contina:

1. Denumirea instantei la care se depune apelul;
2. Numele si prenumele apelantului, calitatea procesuala si adresa lui;
3. Denumirea instantei care a pronuntat sentinta, data sentintei, numele si prenumele inculpatului in privinta caruia se ataca sentinta;
4. Continutul si motivele cerintelor apelantului;
5. Indicarea probelor si mijloacelor cu ajutorul carora acestea pot fi administrate, daca se invoca necesitatea administrarii de noi probe;
6. Data declararii apelului si semnatura apelantului;

7. Lista documentelor ce se anexeaza la cererea de apel.

Pentru persoana care nu poate sa semneze, cererea se atesta de un judecator de la instanta a carei hotarare se ataca. Cererea poate fi atestata si de primarul localitatii unde domiciliaza apelantul.

Cererea de apel se depune la instanta a carei sentinta se ataca, in atatea copii citi participanti la proces sunt.

Persoana arestata poate depune cererea de apel la administratia locului de detinere, fara a anexa copii.

Dupa expirarea termenului stabilit pentru declararea apelului, instanta judecatoreasca care a pronuntat sentinta trimite, in termen de cinci zile, dosarul penal, impreuna cu apelul in instanta judecatoreasca superioara.

Judecarea apelului. Instanta de apel, judecand apelul, verifica hotararea atacata pe baza probelor examinate de prima instanta conform materialelor din dosar si oricaror documente noi, prezentate la instanta de apel.

Instanta de apel poate da o noua apreciere probelor din dosarul cauzei si poate administra, la cererea partilor, orice noi probe pe care le considera necesare.

Instanta de apel este obligata sa se pronunte asupra tuturor motivelor invocate in apel.

Decizia instantei de apel

Instanta de apel, judecand apelul, adopta una din urmatoarele decizii:

1. Respinge apelul, mentinand hotararea atacata:
  - daca apelul este depus peste termen, cu exceptia cazurilor prevazute de legea procesual penala;
  - daca apelul este inadmisibil;
  - daca apelul este ne fondat.
2. admite apelul, casand sentinta primei instante si:
  - pronunta o noua hotarare potrivit ordinii stabilite pentru prima instanta;
  - trimite cauza la rejudecare pentru motivul:
    - judecarea cauzei a avut loc in lipsa unei parti, ne legal citate sau care, legal citata, n-a avut posibilitatea sa se prezinte si sa anunte instanta despre aceasta imposibilitate;
      - prin hotarare nu a fost rezolvat fondul cauzei;
      - incalcarii esentiale a legii de procedura penala.

Incalcarea esentiala a legii de procedura penala este incalcarea dispozitiilor legale care reglementeaza:

1. competenta instantei dupa materie sau dupa calitatea persoanei;
2. compunerea completului de judecata;
3. publicitatea sedintei de judecata;
4. obligativitatea participarii procurorului, inculpatului, aparatorului si interpretului in sedinta de judecata.

Recursul

Recursul este o cale de atac a hotararilor instantelor de judecata ordinara. In recurs pot fi atacate urmatoarele hotarari:

1. Sentintele pronuntate de judecatorii privind infractiunile pentru savarsirea carora legea prevede pedeapsa nonprivativa de libertate;
2. Sentintele pronuntate de judecatoria militara privind infractiunile pentru savarsirea carora legea prevede pedeapsa nonprivativa de libertate;
3. Sentintele pronuntate de Curtea de Apel;
4. Sentintele pronuntate de Curtea Suprema de Justitie;
5. Deciziile pronuntate, ca instante de apel, de tribunale si de Curtea de Apel, cu exceptia deciziilor prin care s-a dispus rejudecare cauzelor;
6. Alte hotarari pentru care legea prevede aceasta cale de atac.

Incheierile pot fi atacate cu recurs numai o data cu sentinta sau decizia recurata, cu exceptia cazurilor cand, potrivit legii, pot fi atacate separat cu recurs.

Recursul declarat impotriva sentintei sau deciziei se considera facut si impotriva incheierilor, chiar daca acestea au fost date dupa pronuntarea hotararii recurate.

Nu pot fi atacate cu recurs sentintele in privinta carora persoanele indicate in articolul 307 c.p.p. nu au folosit calea apelului ori cand apelul a fost retras, daca legea prevede aceasta cale de atac.

Persoana care nu a folosit apelul poate ataca cu recurs decizia instantei de apel prin care i s-a inrautatit situatia. Procurorul care nu a folosit apelul poate ataca cu recurs decizia prin care a fost admis apelul altei persoane dintre cele prevazute in articolul 307 c.p.p.

Persoanele care pot declara apel

Pot declara recurs:

1. procurorul, in ce priveste latura penala si latura civila;
2. inculpatul, in ce priveste latura penala si latura civila. Sentintele de achitare sau de incetare a procesului penal pot fi atacate si in ce priveste temeiurile achitarii sau incetarii procesului penal;
3. partea vatamata, in ce priveste latura penala;
4. partea civila si partea civilmente responsabila, in ce priveste latura civila;
5. martorul, expertul, interpretul si aparatorul, cu privire la cheltuielile judiciare cuvenite acestora;
6. orice persoana ale carei interese legitime au fost vatamate printr-o masura sau printr-un act al instantei.

Recursul poate fi declarat pentru persoanele prevazute de punctele 2) - 4) de catre aparator sau reprezentantul lui legal.

Termenul de declarare a recursului este de 10 zile daca legea nu prevede altfel. Iar in cazul redactarii deciziei in termen de 7 zile de la data redactarii acesteia in scris si decizia a fost semnata de toti membrii ai completului de judecata.

Cazurile in care se poate face recurs

Hotararile judecatoresti sunt supuse casarii in urmatoarele cazuri:

1. nu au fost respectate dispozitiile privind competenta dupa materie sau dupa calitatea persoanei;
2. instanta nu a fost compusa potrivit legii ori s-au incalcat prevederile articolelor 19, 20 si 22 din Codul de procedura penala;
3. sedinta de judecata nu a fost publica, in afara de cazurile cand legea prevede altfel;
4. judecata a avut loc fara participarea procurorului, inculpatului, precum si aparatorului si interpretului, cand aceasta era obligatorie potrivit legii;

5. judecata a avut loc fara citarea legala a partilor;
6. cand nu a fost efectuata expertiza judiciar-psihiatrica a inculpatului in cazurile prevazute de articolul 66 punctul 3) din Codul de procedura penala;
7. hotararea nu cuprinde motivele pe care se intemeiaza solutia ori motivarea solutiei contrazice dispozitivul hotararii sau acesta este expus neclar;
8. instanta nu s-a pronuntat asupra unei fapte retinute in sarcina inculpatului sau cu privire la unele probe administrate ori asupra unor cereri esentiale pentru parti, de natura sa garanteze drepturile lor si sa influenteze solutia procesului;
9. instanta a admis o cale de atac neprevazuta de lege sau introdusa tardiv;
10. cand nu sunt intrunite elementele constitutive ale unei infractiuni sau cand instanta a pronuntat o hotarare de condamnare pentru o alta fapta decat cea pentru care condamnatul a fost pus sub invinuire, cu exceptia cazurilor reincadrarii juridice a actiunilor lui in baza unei legi mai blande;
11. cand inculpatul a fost condamnat pentru o fapta care nu este prevazuta de legea penala;
12. cand s-au aplicat pedepse in alte limite decat cele prevazute de lege sau gresit individualizate in raport cu prevederile articolului 36 din Codul penal;
13. cand persoana condamnata a fost inainte judecata in mod definitiv pentru aceeasi fapta sau daca exista o cauza de inlaturare a raspunderii penale sau aplicarea pedepsei a fost inlaturata de o noua lege sau anulata de un act de amnistie ori a intervenit decesul inculpatului;
14. cand in mod gresit inculpatul a fost achitat pentru motivul ca fapta savarsita de el nu este prevazuta de legea penala sau cand, in mod gresit, a fost clasat procesul pentru motivul ca exista o hotarare judecatoreasca definitiva in privinta aceleiasi fapte sau ca exista o cauza de inlaturare a raspunderii penale, sau aplicarea pedepsei a fost inlaturata de o lege noua sau anulata de un act de amnistie ori ca a intervenit decesul inculpatului;
15. cand faptei savarsite i s-a dat o gresita incadrare juridica sau s-a comis o eroare grava de fapt;
16. cand hotararea este contrara legii sau cand prin hotarare s-a facut o gresita aplicare a legii;
17. cand judecatorii de fond au comis un exces de putere, in sensul ca au trecut in domeniul altei puteri constituite in stat;
18. cand a intervenit o lege penala mai favorabila condamnatului;
19. in prima instanta sau in apel cauza a fost judecata fara citarea legala a unei parti sau care, legal citata, a fost in imposibilitate de a se prezenta si de a instiinta instanta despre aceasta imposibilitate;
20. cand dispozitivul hotararii redactate nu corespunde cu dispozitivul pronuntat dupa deliberare. Cazurile prevazute la punctele 1)-5), 8), 11), 12), 16)-

18) se iau in considerare totdeauna din oficiu, iar cele de la punctele 9), 10) 13) 15) se iau in considerare din oficiu numai cand au influentat asupra hotararii in defavoarea inculpatului.

Cand instanta ia in considerare motivele de casare din oficiu, este obligata sa le puna in discutia partilor.

Caile extraordinare de atac

In privinta **cailor extraordinare de atac** in materie de contencios administrativ trebuie sa avem in vedere ca dispozitiile Legii nr. 554 din 2 decembrie 2004 se completeaza cu prevederile Codului de procedura civila modificat.

Astfel, coform acestor acte normative, impotriva hotararilor de contencios administrativ ramase definitive se pot folosi in conditiile legii urmatoarele cai extraordinare de atac:

- contestatia in anulare;
- revizuirea hotararilor;
- recursul in interesul legii

Aceste cai extraordinare de atac sunt reglementate in mod special in Codul de procedura civila, Titlul V, Capitolele II, III si VI.
O prima mentiune este aceea ca revizuirea hotararilor si contestatia in anulare se judeca de catre instanta care a pronuntat hotararea ramasa definitiva, iar aceste cai extraordinare de atac se pot formula numai pentru motive expres prevazute in cod.

Recursul in interesul legii se judeca numai de catre Sectia de contencios administrativ a Inaltei Curti de Casatie si Justitie, la sesizarea procurorului general sau a ministrului justitiei, prin intermediul procurorului general.

1. Contestatia în anulare

„Este o cale de **atac** ce poate fi folosita de parti, în mod exceptional, împotriva hotarârilor judecatoresti definitive si irevocabile (aceste hotarâri sunt acelea ce nu mai pot fi **atacate** nici cu apel, nici cu recurs. La sfârșitul hotarârii se observa ca exista mentiunea “irevocabila”).”

Alt autor defineste contestatia în anulare ca fiind „o cale **extraordinara** de **atac**, de retractare, prin care se cere insesi instantei ce a pronuntat hotarârea **atacata**, în cazurile si în conditiile prevazute de lege, sa își desfiinteze propria hotarâre si sa procedeze la o noua judecata”

Contestatia în anulare mai este definita si ca fiind „o cale de **atac extraordinara**, de retractare, comuna si nesuspensiva de executare, indreptata împotriva hotarârilor judecatoresti irevocabile date cu incalcarea anumitor norme de procedura sau gresite din cauza unor inadvertente de ordin formal”.

Codul de procedura civila reglementeaza doua categorii de contestatii în anulare: contestatia în anulare obisnuita sau de drept comun (art. 317) si contestatia în anulare speciala (art. 318) . Acestea se deosebesc prin conditiile de admisibilitate, precum si pentru motivele pentru care pot fi introduse. Celelalte dispozitii cuprinse în art. 319 – 321 Cod procedura civila sunt aplicabile ambelor categorii de contestatii în anulare, cu exceptia prevederilor referitoare la depunerea intampinarii, depunere care este obligatorie.

În contestatia în anulare partile se numesc contestator si intimat. Contestator poate fi numai persoana care a figurat ca parte în hotarârea **atacata**, persoanele carora partile le-au transmis calitatea lor procesuala, precum si procurorul , chiar daca nu a participat la judecarea cauzei în care s-a pronuntat hotarârea **atacata**.

Contestatia în anulare, potrivit art. 319 alin. (2) Cod proc. civ. se poate face oricând înainte de începutul executării silite, iar în timpul ei, până la momentul la care cel interesat a primit, după caz, comunicarea ori înștiințarea privind înființarea propriei.

Împotriva hotărârilor irevocabile care nu se aduc la îndeplinire pe cale de executare silite, contestația poate fi introdusă în termen de 15 zile de la data când contestatorul a luat la cunoștință de hotărâre, dar nu mai târziu de un an de la data când hotărârea a rămas irevocabilă.

Cererea de contestație în anulare trebuie să cuprindă numele și domiciliul contestatorului și al intimatului, hotărârea ce se **ataca** (individualizată prin numărul acesteia, instanța care a pronunțat-o, data pronunțării și numărul dosarului), motivarea în drept și în fapt, eventualele mijloace de probă și semnatura. Lipsa acesteia din urmă va atrage anularea cererii numai dacă, atunci când se observă faptul, partea, în ședință, ori dacă a fost lipsă în ședință următoare, nu semnează cererea. Când cererea este făcută prin reprezentant, se va menționa această împrejurare și se va alătura dovada împuternicirii, însă dacă instanța constată lipsa acesteia, poate să acorde un termen pentru acoperirea ei, iar dacă înăuntrul termenului acordat lipsa nu se acoperă, se va anula cererea.

2. Revizuirea

Este reglementată de art. 322-328, C.pr.civ. Atributele acesteia sunt:

- Este o cale de atac de retractare, îndreptându-se împotriva instanței a cărei hotărâre se ataca;
- Este o cale de atac comună, pentru că stă la dispoziția părților;
- Este o cale de atac extraordinară, pentru că poate fi exercitată numai pentru unul dintre cele opt motive prevăzute expres și limitativ prin lege.

În principiu, este nesuspensivă de executare, dar executarea poate fi suspendată la cererea părții și cu plata unei cautiuni.

Poate fi exercitată împotriva unei hotărâri irevocabile sau definitive, dacă prin această hotărâre s-a soluționat fondul sau s-a trasat un diferend juridic între părți. Legea prevede aici o singură excepție, și anume că nu pot face obiectul revizuirii hotărârile de divorț sub aspectul desfacerii căsătoriei, Vor putea face însă, obiectul revizuirii hotărârile pronunțate în legătură cu cererile accesorii sau hotărârile prin care se rezolvă partajul bunurilor.

Motivele revizuirii pot fi invocate separat, prin cereri succesive, atunci cand competenta de rezolvare a acestora apartine unor instante diferite. Cele opt motive de revizuire ar putea fi grupate in urmatoarele categorii:

1. Unele motive sunt intrinseci hotararii atacate. Dispozitivul hotararii cuprinde elemente potrivnice, instanta s-a pronuntat plus si ultra petita in una si aceeasi cauza sau s-au pronuntat doua hotarari potrivnice.

2. Alte motive sunt extrinseci hotararii atacate.

Astfel, putem intalni situatii in care obiectul pricinii nu se mai afla in fiinta si, prin urmare, nu se poate executa silit hotararea. De asemenea, se poate ca un judecator, un martor sau un expert sa fi fost condamnat pentru o infractiune in legatura cu pricina sau ca partea sa fi fost impiedicata, dintr-un motiv de forta majora, sa se prezinte la dezbateri si sa instiinteze despre aceasta instanta de judecata.

3. Unele motive sunt de ordin procesual -; Lipsa de aparare a statului, a altor persoane de drept public sau utilitate publica, a minorilor, a interzisilor judecato-resti ori a absentilor sau apararea lor cu viclenie.

4. Motive de fond -; Faptul ca hotararea cuprinde dispozitii potrivnice.

Termenul de revizuire este, dupa caz: a) De regula, termenul este de o luna, care incepe sa curga de la data comunicarii sau pronuntarii hotararii, de la ultima hotarare, in cazul pronuntarii a doua hotarari cu acelasi obiect, de la data descoperirii unui in scris nou (in inteles restrictiv, nu o alta proba, cum ar fi un martor), decisiv pentru solutionarea cauzei. b) Termenul este de 6 luni de la data dobandirii capacitatii in cazul lipsei de aparare sau daca apararea incapabilului sau a absentului s-a facut cu viclenie. c) Termenul este de 15 zile, cand partea a fost impiedicata sa se prezinte la instanta si sa instiinteze despre aceasta instanta. Cele 15 zile curg de la incetarea cazului de forta de majora.

Procedura revizuirii se caracterizeaza prin:

- Competenta rezolvarii cererii de revizuire apartine, de regula, instantei careia a

pronuntat hotararea atacata. Totusi, pentru motivul de revizuire constand in existenta a doua hotarari judecatoresti contradictorii, competenta apartine instantei ierarhic superioare acelora care au pronuntat hotararea.

- Partea trebuie sa faca o cerere de revizuire, aratand si motivele de revizuire.

- In conditiile art. 103, C.pr.civ., partea poate sa solicite repunerea in termen de revizuire.

-Intampinarea este obligatorie.

- In principiu, daca nu se face o cerere, judecata unei cereri de revizuire, nu suspenda executarea hotararii judecatoresti atacate. Cererea de revizuire va fi rezolvata de aceeaasi instanta care a pronuntat hotararea atacata si in aceeaasi compunere a completului de judecata.

Solutia instantei de revizuire in raport de motivele de revizuire va fi, dupa caz:

1. Pentru situatii de minus petita se completeaza hotararea.

2. Pentru situatii de plus sau ultra petita se modifica hotararea.

3. Daca obiectul pricinii nu mai exista, va fi obligata partea la plata contravalorii acestuia.

4. Pentru motiv de condamnare a judecatorului cu privire la o infractiune ce are legatura cu pricina, se va pronunta o noua hotarare.

5. Se pronunta o noua hotarare in cazul descoperirii unui inscris, in cazul impiedicarii partii sa se prezinte la instanta sau in cazul lipsei de aparare sau de aparare cu viclenie.

6. In cazul in care exista doua hotarari potrivnice, instanta ierarhic superioara va anula

cea de-a doua hotarare pronuntata.

Hotararea instantei de revizuire va putea fi atacata prin aceleasi cai de atac prin care poate fi atacata si hotararea care face obiectul revizuirii.

3. Recursul in interesul legii

Prezinta urmatoarele caracteristici:

1. Nu e propriu-zis un recurs calificat ca si cale de atac, pentru ca nu se ataca o hotarare judecatoreasca determinata, ci se urmareste doar interpretarea si aplica-rea unitara a legii (pe intreg teritoriul Romaniei).

2. Prin definitie, recursul in interesul legii nu pune in cauza hotararile obtinute de anumite parti, ci modul in care diferite instante au interpretat si au aplicat legea intr-o situatie determinata.

Recursul in interesul legii poate fi exercitat numai de catre procurorul general al Parchetului CSJ, din oficiu sau la cererea ministrului Justitiei. Acesta se solutio-neaza de catre CSJ in sectii reunite.

Deciziile CSJ sunt obligatorii pe intreg teritoriul Romaniei.